

YEDİ-DOKUZ YAŞ ÇOCUĞUNUN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

Yedi-dokuz yaş, çocuklarımızın erken çocukluk döneminden çıkıp, kendilerini keşfetmeye başladıkları, akranlarıyla iyi ilişkiler kurmayı öğrendikleri ve günlük yaşamları için gerekli becerileri geliştirdikleri bir dönemdir. Bu gelişim süreci, tüm dönemlerde olduğu gibi fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal boyutlarda yaşanır.

Fiziksel gelişim

Büyüme ilk çocukluk yıllarına göre yavaşlamıştır. Gelişimin daha çok kol ve bacaklarda hızlı olduğu görülür. Küçük kaslar gelişimini sürdürmektedir.

Özellikle bu dönemin başlarında çocukların el-göz koordinasyonu tam olarak gelişmediğinden dolayı resim, el işi, düzgün yazı yazma gibi etkinliklerde zorlanabilirler. Sekiz-dokuz yaşlarında el-göz koordinasyonunun daha iyi olduğunu ve yazı yazma, resim yapma gibi faaliyetlerde daha başarılı olduklarını görebiliriz.

Yedi-sekiz yaş çocuklarının görme yeteneğinin tam gelişmemiş olmasından dolayı ince uçlu kalem kullanırken ve küçük puntolu yazı okurken zorlanabilirler.

Bu dönemde çocuklarda kalıcı dişler çıkmaya başlar.

Enerjiktirler. Fiziksel aktiviteler daha önemli olmaya başlar.

Kişisel temizlikleriyle ilgilenme sorumluluğunu alabilirler.

Özellikle dokuz yaşında büyüme hormonları hızını arttırır. Kızlar erkeklere oranla daha hızlı büyümeye başlar. Erkek çocukların fiziksel gelişiminde durgunluk başlar.

Bilişsel gelişim

Bu dönem çocuğunda somut düşünme hâkimdir. Somut düşünce; çocuğun gözüyle görebildiği, duyu organlarıyla algılayabildiği eşya ve olaylar üzerindeki çok boyutlu bir mantıksal düşünce şeklidir. Somut

düşünme evresinde çocuk, gördüğü nesne ve olaylara ilişkin akıl yürütebilir. Dokuz yaşlarında soyut sözcükler kullanmaya başlarlar.

Nesnelerin kitle, hacim, sayı gibi özelliklerini kavrayabilirler. Zıt kavramları öğrenebilirler.

Bu dönemde maddenin korunması, ağırlıkların korunması ilkelerini kazanırlar. Örneğin; geniş bir bardakta bulunan suyu, uzun bir bardağa doldurduğumuzda, miktarının değişmediğini söyleyebilirler.

Çocuklar çevrelerinde gördükleri nesnelere sınıflayabilirler, aralarındaki ilişkileri gözleyebilirler. Sıralama ve karşılaştırma becerilerinde artış gözlemlenir.

Bu çağıdaki çocuklar bir olayı diğer insanın gözüyle görebilmeye başlarlar. Çocukların düşünce tarzı benmerkezli düşünce tarzıdır. Fakat önceki dönemlere göre ben-merkezlilik azalmıştır. Ben-merkezli olmaktan kurtulup, diğer kişinin gözüyle dünyayı görebilmek yani empati kurabilmek çocukların sosyal ilişkilerinde olumlu gelişmelere yol açar.

Öğrenmenin en hızlı olduğu dönemdir.

En kolay yaparak ve yaşayarak öğrenirler.

Zaman kavramı gelişmeye başlar. Okula başladığı zaman çocukta basit bir saat kavramı vardır, ancak takvimi, ayları, haftaları ve günleri öğrenmesi belirli bir gelişim basamağına geldiğinde gerçekleşir. Yetişkinlerin algıladığı anlamda zaman kavramı çocuklarda ortalama 10 yaşlarında kazanılır.

Pratik çözümler gerektiren durumlarda mantıklı düşünceler ileri sürebilirler. Sebep-sonuç arasındaki ilişkiyi anlamaya başlarlar.

İlişkileri, benzerlikleri ve farklılıkları daha kolay algırlar. Hayal ve gerçek arasındaki farkı anlayabilirler.

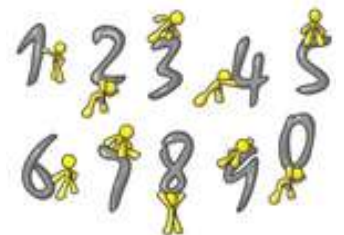
Doğa ile ilgili konuları anlamaya başlarlar. Canlı cansız ayrımını yapabilirler.

İlköğretimin ilk yıllarında çocuklar, doğal sayıları önce ezbere sayarlar, daha sonra sayı kavramını öğrenirler.

Gelişimsel olarak çocuklar önce okumayı, sonra yazmayı ve

daha sonra da aritmetik işlemleri öğrenirler.

Zihinsel gelişime paralel olarak dil gelişimi de hızlıdır. Sekiz-dokuz yaş civarında çocukların kelime hazineleri oldukça genişler. Sözcük dağarcıkları ortalama üç bin kelime olmuştur. Karmaşık cümleler kurabilirler.

Duygularını yalın bir dille ifade edebilirler.

Şiir öğrenme, hikâye oluşturma ve şarkı söyleme gibi etkinliklerde becerilerinin arttığı gözlemlenir.

Fikir alışverişi yapabilirler. Konuşmaktan ve tartışmaktan hoşlanırlar.

Duygusal Gelişim

Bu yaş döneminde çocuklar güvene dayanan, açık bir ilişki isterler.

Bu dönemde çocukların en önemli duygusal ihtiyacı sevilme, beğenilme ve başarılı olma duygusudur. İlgi odağı olmak, başarılı olmak isterler. Üretmeye ve yaptıkları işlerden zevk almaya başlarlar. Öğrendiklerini anladıklarında, mutlu olurlar. Başarısız olduklarında hayal kırıklığına uğrarlar ve hayali başarılarla sığınabilirler. Başarılı oldukları söylendiğinde kendilerini beğenirler. Başarısız oldukları söylendiğinde bu duyguyu kaybederler.

Bu dönemde çevresindeki kişilerin tutumuna göre çocuğun benlik saygısı gelişir.

Duygusal gelişim devam ettiğinden duygularda farklılıklar sıklıkla görülebilir. Mutluluk, korku, öfke, kıskançlık gibi duyguları art arda yaşayabilirler.

Karşı cinse karşı özel duygular yaşayabilirler.

Esnek düşünme becerisini kazanamadıklarından dolayı inatçı davranışlar gözlemlenebilir.

Öğretmen tarafından beğenilmek ve onay almak isterler. Bu yüzden kurallara uymak için çaba gösterirler.

Mülkiyet duygusu gelişir ve sahip oldukları eşyaların önemini farkına varırlar.

Çevresindeki insanların duygularına karşı daha hassastırlar. Özellikle yakın olduğu kişileri hayal kırıklığına uğratmaktan çekinirler.

Sosyal gelişim

Bu dönemde çocuklar paylaşmanın gereğini kavrayabilirler. Arkadaşları ile olumlu iletişim kurma ve paylaşma becerilerinin bu dönemde gittikçe arttığını gözlemleyebiliriz.

Kişilik olarak kendini gösterme ve bağımsız olma çabasındadırlar. Bu durum zaman zaman isyankâr davranışlara yol açabilir.

Arkadaş seçiminde daha titiz olurlar. Bir veya iki tane iyi ve sürekli arkadaşları olabildiği gibi aynı zamanda sevmedikleri arkadaşları da olabilir. Ayrıca arkadaşlıklarda genellikle hemcinslerini tercih ederler.

Arkadaş, bu yaş çocuğu için çok önemlidir. Çocuklarda arkadaşları tarafından ilk tercih edilen kişi olma isteği vardır. Arkadaş beğenisi bu dönemde güçlü bir ihtiyaçtır; bunun yanısıra güç savaşları da görülür.

Yarışma ve rekabet ortamlarından hoşlanırlar.

Sırdaş olmak çok önemlidir ancak iyi sır saklamayı beceremezler.

Bu dönemdeki çocuklar artık kendi cinsiyet rolünü çok iyi üstlenirler. Cinsiyet rollerine uygun hareket ederler.

Erkeklerde kızlara karşı, kızlarda da erkeklere karşı gruplaşmalar oluşabilir.

Kız ve erkek çocukların ilgileri ve oyunları farklıdır.

Oyunlarda kurallar devreye girer ve kurallı grup oyunlarına geçiş görülür.

Grup oyunlarında kuralları değişmez olarak gördüklerinden kuralların değiştirilmesini benimseyemezler. Oyun kurallarının sadece kendileri tarafından değiştirilebileceğini düşünürler.

Yetişkinlerle yakın ve arkadaşça ilişkiler kurmaya çalışırlar.

Yetişkin rol modelleri, doğru davranışlar hakkında çocuklara ipuçları verir. Diğer insanlarla kendilerini özdeşleştirebilirler.

Kuralların sebeplerini anlarlar ve davranışlarını bu kurallara göre ayarlayabilirler. Kendi davranışlarını değerlendirmeye başlarlar.

Eleştiri ve alay edilme konusunda hassastırlar.

Kendi benlik algısını oluştururken çevresindeki kişilerin desteğine ve onlardan onay almaya ihtiyaç duyar.

"İyi bir dinleyici olmak" bu dönem çocuğunun zorlandığı bir durumdur. Konuşmayı dinlemekten daha çok severler.

Sekiz yaşında çocuklar çok gelişmiş bir hayal gücüne sahiptirler. Şakadan çok hoşlanırlar.

Dokuz yaşında oldukça bağımsız bir hale gelmişlerdir. Kendilerine güvenirlere ve kendilerini eleştirirler. Başarının önemli olduğuna inanırlar. Ödül almak için çaba gösterirler.

Dokuz yaşında çocukların daha uyumlu olduklarını, daha kolay yönlendirilebildiklerini gözlemleyebiliriz.

ÇOCUKLARIMIZIN GELİŞİMLERİNİ NASIL DESTEKLEYEBİLİRİZ?

Çocukların davranışlarının nedenlerini bulmak için onları dinleyebilir ve kendilerini ifade etmelerini sağlayabiliriz. Problem çözme becerilerinin gelişmesi amacıyla yaşadıkları sorunlara çözüm yolları bulmaları konusunda yardımcı olabiliriz. Çocuklar somut düşünme evresinde oldukları için beklentilerimizi, davranışlara yönelik somut cümlelerle ifade etmeliyiz. "Senden iyi davranışlar bekliyorum." yerine, "Arkadaşlarına vurmamanı ve kötü sözler söylememeni bekliyorum." ifadesini kullanabiliriz.

Empati yeteneğinin gelişmesini sağlayan sorular sorabiliriz. "Sen arkadaşının yerinde olsaydın, ne hissederdin ve ne yapardın?" gibi sorular yönelterek, çevresindeki insanların duygularını ve düşüncelerini anlayabilmelerine yardımcı olabiliriz.

Sorumluluk duygusunun gelişimine yardımcı olmak için hangi sorumlulukların kimlere ait olduğunu açık ve net bir şekilde ifade etmeliyiz. Basit ev işleri, eşya ve oyuncak toplama, çanta hazırlama gibi sorumluluklar verebiliriz. Kişisel temizlik ve diş bakımını yapabilme becerisini de bu dönemde kazandırabiliriz.

Neden-sonuç ilişkisi kurabilmeleri konusunda onları destekleyebiliriz. Hikâyeleri ve filmleri birlikte tartışabilir, beğenip beğenmedikleri yönleri hakkında konuşabilir ve yaşamlarındaki olaylarla ilişkilendirip düşünmelerini sağlayabiliriz.

Fikirlerini anlatmasını istediği konular ile ilgili yazılı anlatımlar yaptırabiliriz.

Oyun yolu ile daha iyi öğrendikleri için oynamalarına fırsat verebiliriz.

Arkadaşları ile oynayabilecekleri ortamlar yaratabiliriz.

Çocukların bu dönemde sosyal-duygusal gelişimlerini desteklemek için başarılarını takdir etmeli, başarısızlıklarını aşma konusunda da yardımcı olmalıyız. Diğer çocuklarla kıyaslamamalı, özgüveni zedeleyici davranışlardan kaçınmalıyız.

Çocuklardan beklediğimiz davranışlar konusunda anne baba olarak doğru model olmalı ve tutarlı davranmalıyız.

Unutmayalım ki; gelişim bir süreçtir...

Her çocuğun gelişim hızı kendisine özgüdür...

